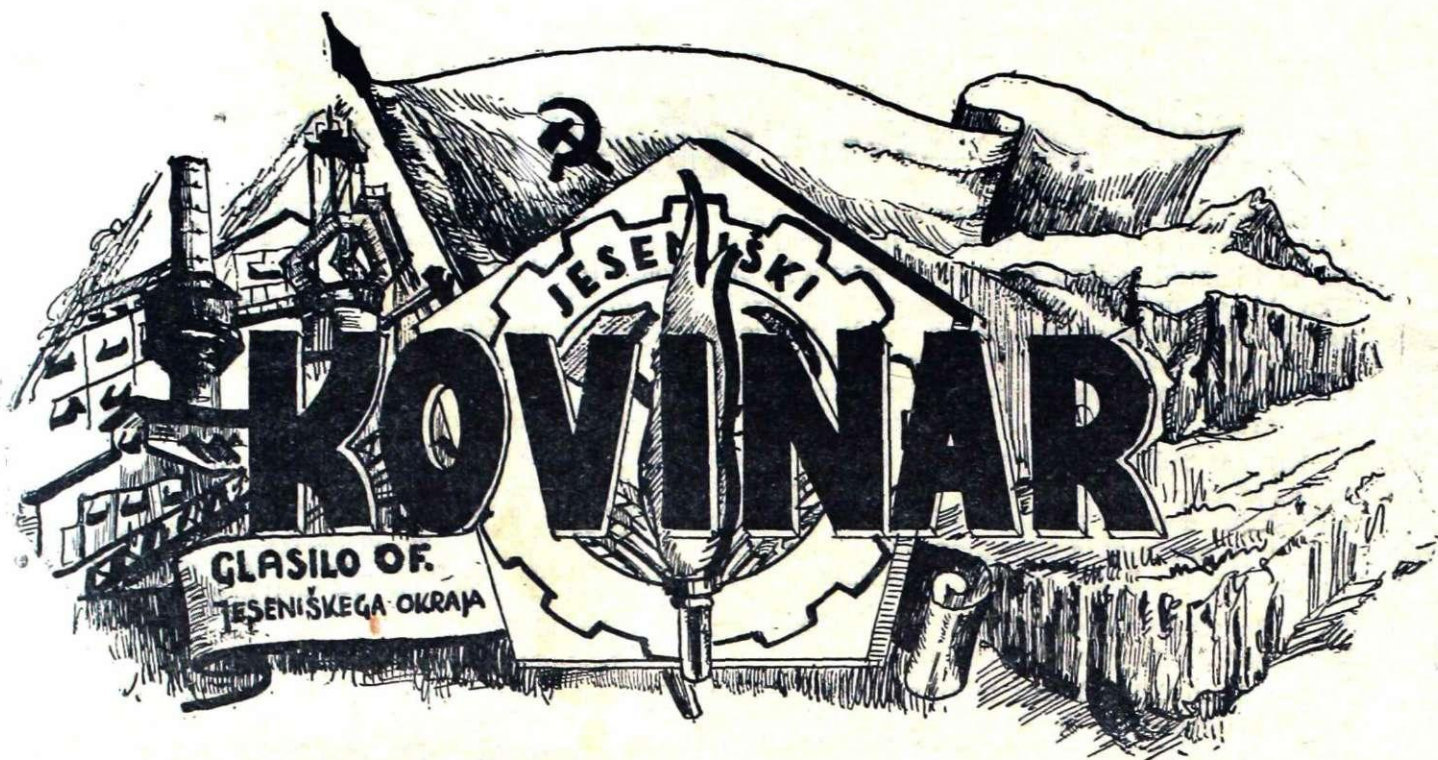

Mnogokrat je kmečki človek z zavistjo gledal na mestno prebivalstvo, ki je imelo na razpolago vse mogoče kulturne prireditve, tako gledališče, kino, različne razstave, koncerte, predavanja, čitalnice, klube itd. Vseh teh dobrin bo sedaj deležna tudi vas in ta zavist, v kolikor je sedaj upravičena, bo izginila in vas se bo v kulturnem pogledu dvignila na višjo stopnjo in se zblížala z mestom. Razlika, ki je ločila vas od mesta, bo s tem napredkom vasi za vedno odstranjena (Janez Hribar)

Leto I.

Jesenice dne 20. januarja 1948

Štev. 2

Vladimir Iljič-Lenin

21. januarja 1924 je v Gorkih umrl Vladimir Iljič-Lenin, veliki mislec, voditelj delovnega ljudstva in ustanovitelj Sovjetske Zveze.

Med velikimi znanstveniki in preroditelji sveta zavzema Lenin eno izmed prvih mest. Lenin je združil v sebi najboljše lastnosti misleca, revolucionarja in ljudskega voditelja. Vse svoje življenje, ves svoj titanski um, vse svoje znanje in sile je posvetil borbi za osvoboditev delovnega človeštva izpod jarma zatiranja in izkoriščanja. Skoal je stranko novega tipa — veliko boljševisko partijo, privedel delovno ljudstvo Rusije k zmagi socialistične revolucije in osnoval prvo Sovjetsko socialistično državo na svetu.

Še danes, po veličastni zmagi nad razbojniškim hitlerjevim imperikalizmom najpopolneje čutimo veličino Lenina, veličino njegovega nesmrtnega nauka in dela. Preroško in prepričevalno zvone nepozabne besede Vladimirja Iljiča: „Nikoli ne bodo premagali tega naroda, v katerem so delavci in kmetje v svoji večini spoznali, začutili in uvideli, da branijo svojo sovjetsko oblast, — oblast delovnega ljudstva, da branijo tisto, kar bo njim in njihovim otrokom zagotovilo možnost izkoriščati vse dobrine kulture, vse pridobitve človeškega dela.“

Vetna slava nesmrtnemu Leninu!

Veliki delovni uspehi

v razmeščevalnici hladne valjarne v Železarni.

V novi Titovi Jugoslaviji je začela zopet s polnim pogonom obratovati razmeščevalnica v hladni valjarni. Prvo leto svobode je razmeščevalnica izdelala v treh dneh po 32 komadov tračnega železa dimenzije 65.5 x 0.12 in 38 komadov dimenzije 74 x 0.15. Ko so leta 1946 uvedli delo po normah, so enako količino izdelali namesto v treh, v dveh dneh. S tem delovnim uspehom pa delavci še niso bili zadovoljni. Leta 1947 sta prevzela delo v razmeščevalnici mladinec Kopal Vinko in starejši delavec Rožič Stanko. V eni sami dnini je Rožič Stanko izdelal 18 komadov tračnega železa dimenzije 65.5 x 0.12 in 24 komadov tračnega železa dimenzije 74 x 0.15. Največji dosednji rezultat dela pa je dosegel mladinec Kopal Vinko, ki je izkoristil tudi svoj prosti čas in izdelal v eni dnini 26 komadov tračnega železa dimenzije 65.5 x 0.12 in 32 komadov tračnega železa dimenzije 74 x 0.15. S tem se je močno približal rezultatu dela v eni sami dnini, za katero delo so leta 1945 vsi delavci potrebovali tri dneve.

Delovnemu poletu navedenih dveh tovarišev iskreno čestitamo.

Izkoriščajmo vse možnosti za dvig komunalnega gospodarstva

V novi Jugoslaviji, kjer je oblast v rokah delovnega ljudstva, mora tudi lokalna proizvodnja in komunalne naprave služiti delovnemu človeku. Naloga, vzpostaviti lokalno proizvodnjo, ki mora dopolnjevati zvezno in republiško industrijo, pripada ljudskim odborom, ki morajo poleg tega skrbeti tudi za gradnjo potrebnih komunalnih naprav. Te naloge so temeljne naloge ljudskih odborov, ki se jih morajo lotiti z vso resnostjo. Poleg tega, da bo lokalna proizvodnja krila potrebe prebivalstva z raznimi vsakdanjimi potrebščinami, bo omogočila krajevnim ljudskim odborom, da se bodo gospodarsko osamosvojili, da bodo dohodke za finansiranje ostalega gospodarstva črpali iz dohodkov podjetij. Na ta način ne bodo več obremenjevali prebivalstva z raznimi davki, trošarinami itd. Zato je dolžnost ljudskih odborov, da vse svoje delo usmerijo v organizacijo lokalnih podjetij.

Nastane vprašanje, kakšna podjetja naj ustanavljajo ljudski odbori. Predvsem naj se ustanavljajo taka podjetja, ki bodo rentabilna, za katere je možno dobiti surovine doma in ki bodo služila v korist prebivalstva dotičnega kraja. Tako sta si krajevna ljudska odbora Ljubno in Gorje zadala nalogo, da bosta v letu 1948 postavila poljske opekarne. Ker se bodo v tem letu pričeli graditi združni domovi, zidne opeke pa zaradi ogromnih investicijskih del primanjkuje, je zamisel omenjenih ljudskih odborov hvalevredna. Tudi ostali krajevni ljudski odbori naj pregledajo na svojem področju teren in če se nahaja tam ilovica, naj na teh mestih postavijo poljske opekarne. Te jim bodo dale lep vir dohodkov, poleg tega pa bo rešeno vprašanje pomanjkanja opeke. Ker je za gradnjo potrebno tudi apno in se primeren kamen nahaja skoraj v vsakem kraju, naj ljudski odbori prično tudi s pridobivanjem apna. Poleg nešteti pa obstoja vse polno drugih možnosti izkoriščanja lokalnih surovin, treba jih je samo poiskati.

Lepe dohodke prinašajo tudi razne reparaturne in druge delavnice. Krajevni ljudski odbori v Žirovnici, Begunjah, na Brezjah in Blejski Dobravi so ustanovili čevljarke in krojaške delavnice, ki se bavijo s popravilom in izdelavo novih čevljev, z izdelavo konfekcije ter moških in ženskih oblek po meri. Tako je n. pr. samo krajevna krojaška in šiviljska delavnica v Žirovnici izdelala v letu 1947 več kot 15.000 moških srajc. V Boh. Srednji vasi so ustanovili mizarško delavnico, ki bo predvsem krila domače potrebe, izdelovala pa bo tudi fino pohištvo za izvoz. Ustanovili bodo tudi čevljarško delavnico, ki se bo bavila predvsem s popravilom čevljev. Krajevni ljudski odbor Polje v Bohinju pa je odkupil podjetje

za izkopavanje gorske krede, kar mu donša zelo lepe dohodke.

Našteti krajevni ljudski odbori so prvi v okraju uvideli, da si bodo z ustanavljanjem lastnih gospodarskih podjetij zagotovili gospodarsko samostojnost. Večina ostalih ljudskih odborov v okraju pa se zanaša samo na dotacije iz okrajnega proračuna, to je na dohodke raznih trošarin.

V mnogih krajevnih ljudskih odborih bi bile prepotrebne razne kovaške, ključavničarske, kolarske in druge delavnice, ki bi služile našemu kmečkemu prebivalstvu, za krajevne odbore pa bi bile vir dohodkov. Razen ustanavljanja delavnic imajo ljudski odbori tudi možnost ustanavljanja gostinskih in drugih uslužnih podjetij kot brivnic, slaščičaren itd. Iz navedenih podjetij bodo ljudski odbori črpali dohodke, s katerimi bodo lahko vršili drugo najvažnejšo nalogo, to je gradnjo komunalnih naprav. Sem spadajo vodovodi, kanalizacija, elektrifikacija, javna razsvetljava, letna in zimska kopališča, tržnice, gradnja in popravila potov in cest, čiščenje vasi itd.

V našem okraju je zelo razvit turizem. Vse leto prihaja k nam na oddih na tisoče domačega delovnega ljudstva in tujcev, od katerih ima prebivalstvo lepe dohodke. Da pa bomo privabili še več tujcev, ki državi prinašajo devize, s katerimi kupujemo razne stroje, je nujno potrebno, da organiziramo mrežo turističnih postojank in gostinskih obratov s prenočišči, da se bodo tujci čim bolj počutili. V tem oziru so naloge naših ljudskih odborov, da pristopijo k lepšavi vasi, popravijo razna pota in na primernih razglednih točkah postavijo klopi. Zlasti je važna čistoča naših vasi. Marsikje se gnojnice še vedno steka po vaških poteh, kar bi se dalo brez stroškov, pa tudi brez cementa odpraviti. Nekatere hiše niso bile pobeljene že več kot 20 let. Naloga ljudskih odborov je zaradi tega, da organizirajo beljenje vseh hiš v vasi, kjer je apno na razpolago.

Največjo skrb pa morajo ljudski odbori v tem letu posvetiti združništvu. Z decentralizacijo bivših NAPROZ se bo v vsakem večjem kraju ustanovila samostojna kmetijska zadruga, ljudje pa bodo zgradili svoj združni dom, ki bo postal središče gospodarskega, političnega in kulturnega življenja na vasi.

Ljudski odbori morajo skrbeti tudi za dvig kulturnega življenja prebivalstva. Skrbeti morajo za šole kulturno-prosvetne ustanove, kinodvorane, ustanavljati morajo čitalnice, knjižnice, otroške jasli, domove igre in dela, ljudske univerze itd. Dolžni so skrbeti tudi za zdravstveno stanje prebivalstva z ustanavljanjem ambulant ter posvetovalnic za matere in otroke. Potrebno pomoč morajo nuditi tudi razvoju

Nadaljevanje na 2. strani

Vse sile za gradnjo zadružnih domov

Znano je dejstvo, da je pri nas kmetijstvo močno zaostalo za industrijo. To se je pokazalo tudi v našem okraju. Med mestom in vasjo so razlike, bodisi v gospodarskem ali kulturnem pogledu. Zaradi tega je naša dolžnost, da te razlike odpravimo.

Okrajni odbor OF je sklical v nedeljo 11. t. m. konferenco zadružnikov in aktivistov, da bi predvsem pregledali, kako mobilizirati vse naše sile za dvig našega kmetijstva in gradnjo zadružnih domov. Konferenca, ki ji je prisostvoval tudi minister za prosveto LRS tov. Jože Potrč, je poudarila stanje našega podeželja, ki ga bomo dvignili z ustanavljanjem kmetijskih zadrug in z graditvijo zadružnih domov.

Naši sovražniki razširjajo zlobne vesti, da se bo z ustanavljanjem zadrug kmetom vzela zemlja, da bodo navezani na skupne kotle in slične bedarije. Mi pa hočemo z ustanavljanjem zadrug pomagati malemu in srednjemu kmetu, da bi dvignila svoje gospodarstvo in boljše živela.

Za dvig naše vasi bodo ogromno doprinesli zadružni domovi, ki bodo gospodarsko, politično in kulturno središče na vasi in ki bodo prinašali neposredne koristi posamezniku in vaški skupnosti.

Konferenca je pokazala, da je mogoče že v tem letu zgraditi v našem okraju najmanj 13 zadružnih domov. V poštev bi prišli kraji: Podnart, Kropa, Mošnje, Brezje, Zasip, Spodnje Gorje, Zgornje Gorje, Polje, Stara Fužina, Srednja vas, Rateče, Kranjska gora in Koprivnik.

Za gradnjo zadružnih domov pa je potrebna opeka, apno, les in drugi material. Nujna naloga vseh množičnih organizacij, zlasti pa naše mladine je, da takoj pregleda teren svojega kraja in kjer so pogoji, takoj postavi poljske opekarnice. Ker pa primanjkuje tozadevnih strokovnih kadrov, zlasti tesarjev in zidarjev, se je potrebno teh poklicev priučiti. Mladina, ki je skupnosti poklonila že dve mladinski progi in več raznih drugih objektov, mora delovni polet in duh s proge prinesiti na naše podeželje.

Med razpravljanjem se je pokazalo, da gradnja zadružnih domov prav za prav ni tako težak problem, kot bi nekateri hoteli prikazati. Treba je samo dobre volje. Če je predstavnik enega kraja izjavil, da jim primanjkuje gotovega materiala, se je takoj zastopnik drugega kraja oglasil in ponudil svojo pomoč. Nekdo je sprožil vprašanje finansiranja zadružnih domov. Takoj je bilo pojasnjeno, da tudi s te strani ni problema. Ker bodo ljudje gradili za sebe, so se vse množične organizacije zavzele, da bodo večino del napravile s prostovoljnim delom, zlasti je prevzela obveznosti mladina, ki bo v ta namen organizirala svoje brigade.

Pripravljenost pomagati so pokazali tudi delavci jeseniške železarnice. Zavezali so se, da bodo vse železje, kot razna okovja itd. napravili udarniško v prostem času in ga poklonili zadružnim domovom. Tako je bila poudarjena povezava med delovnimi kmeti, delavci in delovno inteligenco in njihova skupna borba za napredek in blagostanje.

Nadaljevanje s 1. strani

obrtništva in pravilno usmerjati privatni sektor gospodarstva.

To so v glavnem naloge naših ljudskih odborov za dvig lastnega gospodarstva. Za njih izvedbo so dane možnosti. Izgovori, da ni materiala, kreditov in delovne sile, ne držijo. Gradbeni material naj se črpa iz lokalnih virov, delovno silo pa je poiskati med domačim prebivalstvom. Za izvedbo teh nalog, ki jih moramo močno popularizirati, je nujno potrebno, da se ljudski odbori povežejo z odbori OF, AFŽ in LMS, ki jim bodo nudili že obljubljeno največjo pomoč.

S pravilno organizacijo in izvajanjem omejenih nalog bodo ljudski odbori dvignili življenjsko raven prebivalstva in s tem dokazali, da so vredni zaupanja, ki jim ga je izkazalo ljudstvo ob izvolitvi. To pa je tudi pot, ki pramaša neposredne koristi posamezniku in skupnosti.

Kura!t Drago

Na konferenci je bilo sproženo tudi vprašanje, kakšni naj bi bili ti domovi. Sklenilo se je, da bi imeli takšno zunanjo in notranjo obliko, ki se najbolj prilega kraju. Pri vsaki zgradbi pa naj bi se gledalo na to, da bi bile v doglednem času možne dozidave. Pri tem je treba zlasti upoštevati želje prebivalstva dotičnega kraja.

Ko so tudi zastopnice AFŽ izjavile svojo največjo pripravljenost za pomoč pri gradnji zadružnih domov z ustanavljanjem delovnih brigad, je predsednik Okrajnega OF odbora tov. Vidic Ivan predlagal naslednje sklepe:

1. Za gradnjo zadružnih domov je treba takoj organizirati uprave gradilišč.

2. Odbori OF so dolžni takoj poiskati vse vire glede materiala in delovne sile, sestaviti plan in ga poslati okrajni upravi do 15. januarja 1948.

3. Uprave gradilišč se zavezujejo, da bodo pošiljale Okrajni upravi poročila redno vsakih 5 dni.

4. Takoj je treba ugotoviti, v katerem krajevem ljudskem odboru bi se lahko postavil zadružni dom.

5. Takoj je treba določiti mesto gradnje za dovoz materiala.

6. Z okrajno upravo morajo biti čim tesnejši stiki.

7. Okrajna uprava se zavezuje čimprej izdelati gradbeni načrt.

8. Vse organizacije naj svoje obveze nenehno dopolnjujejo in jih sporočajo okrajni upravi.

9. Vsi zadružniki in aktivisti se zavezujejo, da bodo preštudirali članek tov. Kardelja o zadružništvu in članek tov. Hribarja „O zadružnih domovih“.

Uredništvo „Jeseniškega kovinarja“ vabi vse dopisnike, zlasti v krajih, kjer se bodo gradili zadružni domovi, da o poteku in uspehu priprav, dnevno poročajo. Pri tem naj tudi razkrinkajo eventualne poskuse sovražnikov, ki bi hoteli zavirati gradnjo zadružnih domov in preprečevati napredek naše vasi.

Jeseniški delovni kolektiv v borbi za plan

Jeseniška Železarna je za 9% preseгла proizvodni plan za leto 1947

Prvo leto naše prve gospodarske petletke je bilo za Železarno leto velikih naporov, lepih delovnih uspehov in leto trde šole in izkušenj.

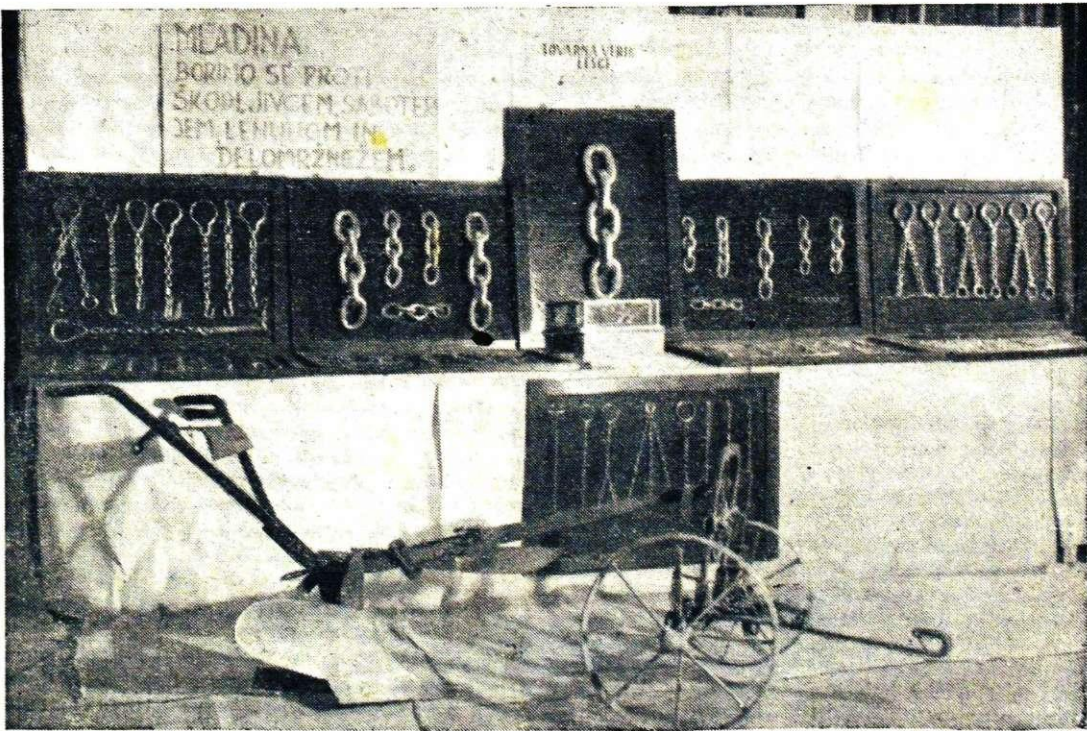
Železarna je z naporom vseh sil preseгла letni proizvodni plan za 9%. To pomeni, da je bil proizvodni plan Železarne kot celote pravilno postavljen. Pokazale so se tudi napake, ki so zavirale nekatere obrate pri izvrševanju danih nalog, predvsem zaradi nepravočasne preskrbe materiala, nepravočasne nabave sestavnih strojnih delov in surovin, ki so potrebne za nemoteno obratovanje.

Izredno nizko stanje vode in nezadostna električna energija sta v oktobru in novembru 1947 silno zavirala delo v obratih, ki so vezani na pogonsko silo. Zlasti v novembru je bil položaj zelo kritičen, toda pomanjkanje vode naj bo vsemu delovnemu kolektivu opomin, da v bodoče temeljito izrabi delovni čas takrat, ko je stanje vode ugodno.

Delovni uspehi posameznih obratov so bil v letu 1947 sledeči: opekarna je preseгла letni proizvodni plan za 37%, žična valjarna z izdelki in polizdelki za 35%, livarne za 19%, jeklarna in elektro-peč za 14%, varilna žica za 9%, žebljarna za 6%, cevarena in Javornik II po 5%, plavž za 2%, žičarna in Javornik I po 1%, hladna valjarna pa je zaradi pomanjkanja materiala in pogonske sile dosegla le 92% predvidenega letnega proizvodnega plana.

Delovni uspehi vse Železarne so bili v posameznih mesecih sledeči: januarja je dosegla 114% proizvodnega plana, februarja 93.5%, marca 105%, aprila 108%, maja 111%, junija 111.6%, julija 112%, avgusta 112.5%, septembra 112%, oktobra 98%, novembra 83% in decembra 130% planske proizvodnje.

Sušnik Matija.

MLADINSKA RAZSTAVA. Od 29. XI. do 7. XII. 1947 je bila na Jesenicah v Fizkulturnem domu velika mladinska razstava. Na tej razstavi je mladina prikazala ogromen napredek mladih kadrov. — Slika prikazuje izdelke mladine Tovarne verig v Lescah

Foto: Slavko Smolej

Živel II. kongres AFŽ Jugoslavije

Pred II. kongresom AFŽ Jugoslavije

Dne 25. januarja 1948 bo v Beogradu II. Kongres Antifašistične fronte žena Jugoslavije. Ta kongres ne sme biti za nikogar neopažen, ker to ni stvar samo žena, ampak vsega ljudstva. Žene so v Titovi Jugoslaviji postale enakopravne državljanke in sodelujejo v gospodarskem, političnem in kulturnem življenju.

Prva konferenca AFŽ Jugoslavije, ki je bila decembra 1942 v Bosanskem Petrovcu, je bila prelomnica v življenju naših žen. Kajti z narodno osvobodilno borbo in svojim sodelovanjem pri graditvi nove države so se ženske vključile v borbo proti fašističnemu zavojevalcu in v graditev novega življenja.

Prvi kongres AFŽ Slovenije je bil takoj po kapitulaciji Italije jeseni leta 1943 v Dobrniču na Dolenjskem. Ta kongres je dal ženam novih vzpodbud za nadaljevanje borbe na življenje in smrt do končne zmage.

Prvi kongres AFŽ Jugoslavije je bil takoj po osvoboditvi. Naša zemlja je bila ranjena in je krvavela na tisočih mestih. Žene so bile zopet med prvimi pri obnavljanju domovine. Prevzele so skrb za otroke in sirote padlih borcev in obljubile pomoč mladi Jugoslovanski armadi. Iz navedenih zgodovinskih podatkov vidimo, da so se vršili kongresi vselej v zelo važnem in pomembnem času. Drugi kongres — najvišji organ ženskih organizacij — se vrši ob zaključku prvega leta naše prve petletke.

Danes smo ponosni na delo, ki je bilo izvršeno v tem kratkem času. Zavedamo pa se ogromnih naporov, ki bodo potrebni za uspešno izvrševanje nalog, ki so pred nami. Zavedamo se tudi, da so še v svetu sile, ki na vse načine hočejo omajati našo enotnost, našo zavest, hočejo nas zastrašiti z novo vojno, osporavajo nam naše pravice in podcenjujejo naše ogromne žrtve. Toda, — kot med okupacijo — stopamo tudi danes smelo novim in boljšim ciljem nasproti. Z nami so vsi slovanski narodi, z nami so demokratične sile vsega sveta. Nekdaj neznan in teptani jugoslovanski narodi so danes vzor vsem zaslužnim ljudstvom, kako se je

treba boriti za svoje pravice in svoj napredek.

Zaradi tega uživa v svetu velike simpatije tudi naša žena, ki je vključena v enainosemdesetmilijonsko armado žena — bork za mir, v Mednarodni demokratični federaciji žena.

Na letošnji kongres se žene pripravljajo z novim poletom. Vključujejo se v vsa dela in vse poklice. Samo v jeseniškem okraju se je v letu 1947 vključilo v produkcijo 1066 žen, sodelovale so pri gradnji raznih stavb in vseh javnih delih. Imamo žene — udarnice v tovarnah in udarnice pri prostovoljnih delih. Predkongresne obveznosti žensk so jamstvo, da bodo nadaljevale započeto delo, da se hočejo strokovno izobraziti in tako prinesiti svoj delež k uresničitvi boljših pogojev življenja. Z enako vnemo se posvečajo tudi svoji politični in kulturni vzgoji. Žene čitajo dnevno časopisje, hodijo na sestanke, se povezujejo v bralne in študijske krožke in obiskujejo večerne tečaje.

Sicer pa je pri nas še nekaj žena, ki se ne morejo otresti svoje stare miselnosti. Prepogosto nasedajo tistim, ki ne želijo napredka žene. Ti sovražniki ljudstva namreč dobro vedo, da bodo s svojimi intrigami uspeli le pri zastalosti ljudi in pri tem računajo predvsem na žene. V našem okraju, zlasti na Jesenicah, se v zadnjem času širijo parole in vesti o napadih na ženske pa tudi moške. S tem bi radi zastrašili naše ljudstvo, da se ne bi udeleževalo večernih prireditev ali setankov. Govorice o napadih so močno pretirane. Nam sovražna propaganda je dejanja nekaterih propalic hotela izkoristiti v svoj prid in napraviti iz muhe konja.

Toda žene nobeni še tako zlobni propagandi reakcije ne bomo nasedle, ampak se bomo še bolj oklenile svoje organizacije, ki nas je vodila v težkih letih borbe, danes pa nam je porok, da bomo premagali vse težkoče in ovire, da bomo uresničile cilje naših najdražjih, ki so žrtvovali svoja življenja. Zato zavedne žene obljublamo, da bomo naloge, ki bodo sprejete na II. kongresu AFŽ v Beogradu, dosledno izvedle.

Okrajni odbor AFŽ.

Prinašamo drugo sliko z „Mladinske razstave“. Mladina Železarne je dokazala, da dobro razume svoje naloge. Naprej — k še večjim podvigom!

Foto: Slavko Smolej

Delovne obveznosti

je treba izvajati
organizirano in disciplinirano

Naša tekmovanja pospešujejo izvedbo nalog, pred katere nas postavlja petletni plan. Delovna tekmovanja kolektivov v podjetjih, obratih, delavnicah, ustanovah in poslovalnicah, tekmovanja delavcev in nameščencev, so napor za dvig storilnosti, za dvig izboljšanja proizvodnje, za napredek našega skupnega gospodarstva. S tem izboljšujemo lastne življenjske pogoje. Seveda pri teh tekmovanjih delamo tudi napake. Vsako tekmovanje mora v resnici zajeti vse, mora mobilizirati sindikalni aktiv do poslednjega moža, žene in mladince. Treba je napraviti delovne obveznosti in vršiti dnevno kontrolo nad izvrševanjem teh obveznosti. Skrbno pa moramo paziti, da se naše tekmovanje ne izmaliči v „tekmovanje zaradi tekmovanja“. Ta naša pogosta napaka ne more roditi pozitivnih uspehov.

Delovni kolektivi v našem okraju se radi in z veseljem udeležujejo tekmovanj in dosega lepe uspehe. Premalo pa smo sedaj govorili o rezultatih in uspehih teh tekmovanj, premalo o pomanjkljivostih, premalo pa predvsem o zaslugah tistih požrtvovalnih skupin in posameznikov, ki presegajo svoje delovne obveznosti.

Razen tekmovanj za proizvodnjo pa ne smemo pozabiti tudi tekmovanj v vzgojnem, kulturno-prosvetnem, organizacijskem sektorju, v izboljšanju preskrbe, ustanavljanju otroških jasli, domov igre in dela, v pomoči zaposlenim ženam itd.

Zavedati se moramo, da je tekmovanje in njegovo izpolnjevanje uspešno samo tam, kjer so podržnični odbori, oz. podobori **delavni**, tam, kjer so v upravah podjetij **napredni ljudje**, tam kjer obstoja med tema dvema forumoma najtesnejše **sodelovanje**. Končno predvsem tam, kjer so delavci in nameščenci zainteresirani za tekmovanje, kjer disciplinirano in organizirano izvajajo pričete delovne obveznosti.

Živele naše udarnice, ki dnevno povečujejo proizvodnjo!

Zasedanje novoizvoljenih ljudskih odborov

V predzadnjem tednu leta 1947 so bila v okraju prva zasedanja novoizvoljenih ljudskih odborov — nov korak v izgraditvi naše ljudske oblasti. Že pri zadnjih volitvah v ljudske odbore je ljudstvo z ogromno udeležbo dokazalo veliko državljansko zavest. Častno in odgovorno nalogo je zaupalo ljudem, ki naj bi vodili delo svojega kraja. V soboto in nedeljo, 21. in 22. decembra 1947 sta bila svečana dneva za celokupne ljudske odbore, ki so se zbirali v sejnih dvoranah mestnih in krajevnih ljudskih odborov. Izvoliti je bilo treba predsednika, tajnika in izvršilni odbor.

Bled. — V mali dvorani Fizikturnega doma vlada svečano ozračje. Čelna stena je okrašena z zastavami in slikami naših velikih voditeljev. V zastavo je ovita tudi predsedniška miza in okrašena z zelenjem. Vse napravlja vtis, da danes ni navaden dan. Odborniki, ki so v večernem mraku prihiteli od vseh strani mesta, so s točnostjo prihoda dokazali, da se zavedajo zgodovinskega trenutka prvega zasedanja. Prvič volijo svoj izvršilni odbor. Mestni ljudski odbor na Bledu ima 33 odbornikov iz vseh slojev prebivalstva. Najstarejši novoizvoljeni odbornik otvori zasedanje, pozdravi navzoče odbornike in zastopnike množičnih organizacij, nakar izvolijo zapisnikarja, delovno predsedstvo in verifikacijski odbor. Ta ugotovi pravilnost vseh izvoljenih odbornikov. Mandati so soglasno potrjeni, zasedanje se nadaljuje.

Svečan trenutek. Odborniki stoje in posamič izgovarjajo besedilo prisege: „Pri časti svojega naroda in pri svoji časti...“ Sledi podpis prisege, saj to niso prazne besede, ampak so nov korak k dejanju in ustvarjanju.

Po kratkem referatu so v diskusiji osvojili važne sklepe o sejah, zasedanjih in bodočem

delu, ki ga bodo izvedli v letu 1948. Sklenili so, da bodo posvečali lepoto mesta večjo pažnjo, posebno parkom, ki krasijo naravno lepoto Bleda. Nastavili bodo človeka, ki bo vodil kontrolo in skrbel za čistočo. Izkopali bodo v spomladanskih mesecih vodovodne cevi na križišču ceste Bohinjska Bela — Mlino in jih uporabili za izgradnjo vodovoda v vasi Dob, kjer se je ljudstvo obvezalo, da bo s prostovoljnim delom doprineslo svoj delež. Tehnična dela pa bo izvedlo mestno instalatersko podjetje.

Novoizvoljeni odbor bo preskrbel vse potrebno, da se do pričetka sezone leta 1948 zgradi na Bledu dve javni stranišči na prostorih, ki jih bodo določili projektanti Bleda. Pretresali so še razne druge probleme, za katere so se odborniki živo zanimali.

Trideset takih zasedanj je bilo v okraju. Moramo poudariti, da si je lepo število odborov na teh prvih zasedanjih zadalo konkretne naloge in sprejelo sklepe o izvajanju gospodarskega plana. S pomočjo ljudstva, ki naj stalno sodeluje z odborom in vodi kontrolo na zborih volivcev, bodo sklepi postali stvarnost in uresničenje boljših življenjskih pogojev delovnega ljudstva.

Ljudski odbori pa, ki niso sprejeli še nobenih sklepov, naj to storijo čimprej, da bodo lahko na prvih masovnih zborovanjih seznanili slehernega državljana vasi in mesta o gospodarskih nalogah in problemih kraja. Le na ta način bo mogel vsakdo res sodelovati pri izgradnji domovine in krepitvi gospodarske moči ljudskega odbora. Zbori volivcev naj bodo resnična množična zborovanja in kontrola dela v izvajanju nalog srečnejše bodočnosti.

Kako delovni kolektivi v okraju Jesenice izpolnjujejo plan

Razen železarne imamo v jeseniškem okraju tudi precej drugih, močnih delovnih kolektivov, ki so vključeni v petletni plan, ter vrše važna dela v izgradnji našega gospodarstva. V teh kolektivih sindikalno delo podružnic ni povsod najboljše, vendar se že kažejo vidni uspehi.

Delavci se zanimajo za izpopolnitev prilik na gradiliščih in v podjetjih, uvajajo prostovoljni red in disciplino, postavljajo norme dela in se trudijo, da ne zaostajajo v izvrševanju nalog, ki jih pred njih postavlja naša prva petletka.

Delavci in nameščenci DES (Državne elektrarne Slovenije) v Žirovnici so že dne 29. oktobra 1947 dosegli letni plan in ga ob zaključku leta 1947 z izgradnjo daljnovodov presegli za 46 procentov.

Delovni kolektiv gradilišča „GRADIS“ Moste, ki gradi hidrocentralo pri Žirovnici, zavzema prvo mesto med vsemi gradilišči „Gradisa“ v Sloveniji v doseganju plana. Letni plan gradnje je bil desožen že 13. novembra 1947 ter je bil ob zaključku leta za 58% presežen. Tudi v letu 1948 je kolektiv Gradisa v Mostah napovedal tekmovanje vsem gradiliščem v Sloveniji.

Pri GRADIS-u na Jesenicah je bilo 20. decembra 1947 proglašeni 12 udarnikov. V celoti je plan na Jesenicah dosežen le delno. Na stanovanjskem bloku na Plavžu so letni gradbeni plan dovršili 11. decembra 1947 in ga ob zaključku leta prekoračili za 7%. Ostajajo pa pod planom pri gradnji objekta v Železarni za 28%, predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile.

MEGRAD Jesenice je dosegel predvideni letni plan 12. decembra 1947 ter ga ob zaključku leta za 35% prekoračil. Podjetje se je borilo z velikimi težavami in pomanjkanjem gradbenega materiala. Malenkostna nakazila gradbenih potrebščin je samoiniciativno in iznajdljivo dopolnjeval. Velike težave so bile tudi v pomanjkanju delovne sile, pa tudi zaradi nestalnosti nekaterih delavcev.

Tudi naši železničarji imajo oddelke, ki kažejo zadovoljive rezultate. Kurilnica na Jesenicah je dosegla letni plan v popravljanju voz in strojev že 23. decembra 1947. S tem je mnogo prispevala k dobremu in nemotenemu železniškemu prometu. Ob zaključku leta 1947 so proglasili izmed najboljših delavcev kurilnice 7 udarnikov. Omeniti je še, da so 12% zmanjšali potrošnjo mazil in na ta način prihranili precejšnjo vrednost naši skupnosti.

Gornji primeri iz navedenih nekaterih podjetij in sindikalnih podružnic dokazujejo, da večina naših delavcev in nameščenec razume pomen ustvarjalnega dela za izpolnitev plana v svojih podjetjih, da razume potrebo sodelovanja med upravnimi odbori sindikalnih podružnic in upravami naših podjetij.

Ta pravilni in zdrav odnos do dela bo pripomogel k lažjemu odpravljanju težav in napak, ki se pojavljajo pri izvrševanju nalog in nam garantira še večje uspehe v tekmovanju delovnih kolektivov za izgradnjo socializma.

Kristan Franc.

Sprejete obveznosti žensk, zaposlenih v železarni

Dne 10. t. m. je bil sestanek žensk, zaposlenih delavk in nameščenk Železarne Jesenice. Namen tega sestanka je bil, da se seznani z II. Kongresom AFŽ Jugoslavije in z vsemi problemi, ki zadevajo ženo, zaposleno v produkciji. Sprejele so obveze, katere bodo izpolnile skupno s celotnim kolektivom Železarne.

Letos bomo v Železarni na novo zaposlili 300 žena, od teh jih bodo kvalificirali 100, polkvalificirali pa 200. Povečale bodo delovno disciplino 8 urnega delovnega časa ter dvignile politično zavest žena s tem, da se bodo 100% udeležile študija in sestankov.

Z navdušenjem so pozdravile izvolitev delegatke za II. kongres AFŽ Jugoslavije predano delavko, trikratno udarnico jeseniške Železarne, tov. Micko Hafnerjevo.

Hidrocentrala v Mostah pri Žirovnici

delo naših rok in razuma

Ozka soteska, skozi katero si je v davni priporila svojo pot reka Sava, je že od nekdaj privlačila gradbene strokovnjake in gospodarstvenike, da v tem prirodno tako ugodnem terenu izrabijo vodno energijo. V Moste pri Žirovnici so hodili že pred prvo svetovno vojno, pred drugo svetovno vojno, pripravljali so načrte, kalkulirali, iskali kreditov, toda brez vidnega uspeha. Stroški so bili vsem previsoki, investicije bi se zlepa ne izplačale, riziko pri vatnih kapitalistov je bil prevelik. Načrti so spet romali v arhive, zamisel je bila pozabljena.

Po osvoboditvi, ko je ljudstvo vzelo usodo v svoje roke, ko je glavno naše vodilo dobrobit in uspeh države — in po njej vsakega delovnega človeka, je zopet vzkrala misel o zgraditvi hidrocentrale v Mostah. Že v letu 1946 so se pričela pripravljala dela za to veliko gradnjo. Od prvega zamaha sekire, ki je krčila stezo do Soteske, pa do poslednjega ometa bodoče centrale, bo delo naših rok in glav. Ponosni bomo lahko nanjo, veseli njenega uspeha, veseli njene doprinosa k napredku.

Danes je gradilišče hidrocentrale v Mostah pri Žirovnici eno največjih gradilišč GRADIS-a. Preden smo tu pričeli s praviimi gradbenimi deli na posameznih objektih, smo pripravili celo vas, delavsko naselje za 800 ljudi, vsekali dovozno cesto, postavili nad 50 m visoko sotesko lesen most, ki veže oba bregova in vodi do gradilišča. Koliko potu, težav in dela smo imeli s temi pričetki, koliko samopremagovanja so pokazali naši delavci, tehniki in inženirji. Z odločno voljo smo odstranili vse ovire. Danes je gradilišče zgled mnogim v naši republiki in tudi izven nje.

Kakšno pa je naše življenje na gradilišču? Ali imamo probleme, težave? Seveda jih imamo! In ne malo; kar pogledjmo delovni sestanek naše

sindikalne podružnice z vodstvom podjetja. Na njih se težave iznašajo po vrsti, na njih se rešujejo. Vsi vemo za vse težkoče, vsi iščemo najboljše rešitve. Tako smo v novembru 1947 reševali problem prehrane in obutve, problem kurjave. Razpravljali smo o normah, govorili o akordih. Do podrobnosti smo proučili vprašanje delovnih brigad, njih veliki pomen za naše delo v letu 1948, kako naj uvedemo njih tekmovanje, iskali rešitve v vprašanih evidenc in plana, ukrepili o naših kadrih, o dvigu strokovnega znanja delavstva, o higijeni, o tehnični zaščiti, o zavarovanju, o kulturnoprosvetnem delu.

V okviru sindikalne podružnice smo organizirali prosvetni teden. Dramatski odsek je naštudiral dve igri, s katerimi smo nastopili na naših proslavah; šah in rdeči kotiček, pa knjige in časopisi, vse to je naša skrb. Po drugi strani pa tudi boj proti lenuhom, prevelikemu odstotku bolnih, nerednostim, premali štednji materiala, netočnosti itd. V decembru smo si zadali nalogo osnivanje minerskega tečaja. Poslali smo v tečaje pomožne strokovnjake, zidarje in tesarje. Nabavili smo knjige, uredili na novo rdeči kotiček. Pripravili smo podloge za zbiranje raznih statističnih podatkov. Posebno skrb smo posvetili naši mladini, ki mora biti steber našega dela in udejstvovanja.

Vsak mesec se porajajo nove naloge, nova vprašanja. Niso vsa lahka in hitro rešljiva. Mi pa vemo, da so mnogokrat rešena že s tem, če poznamo vzroke, če težave razumemo in jih znamo pravilno tolmačiti. Prav tako tudi vemo, da jih bomo lahko premagali, da smo v svojem mladostnem poletu in volji nepremagljivi in brezmejno močni. Vemo tudi, da uspehi ne bodo izostali, da bo prva petletka uspešna in izpolnjena.

Ing. Keržan.

Decentralizacija naših zadrug

Septembra 1947 je pričela poslovati Okrajna poslovna zveza nabavno-prodajnih zadrug okraja. Po odstranitvi prvih začetnih težav smo pristopili takoj k decentralizaciji in reorganizaciji velikih zadrug.

Od jeseniške Naproze se je ločila kot samostojna kmetijska zadruga v Kranjski gori z poslovalnicami v Ratečah in Gozd-Martuljku. Štiri poslovalnice na Jesenicah pa je prevzel industrijski magazin. Pri Naprozi v Radovljici smo ustanovili kot samostojno kmetijsko zadrugo v Žirovnici s poslovalnico v Zabreznici. Prav tako se je ločila od Naproze v Boh. Bistrici kot samostojna poslovalnica Kmetijska zadruga v Boh. Srednji vasi. Naprozi Oviše-Podnart pa sta bili priključeni poslovalnici na Srednji Dobravi in v Ljubnem.

S tem pa decentralizacija in reorganizacija še ni zaključena. Treba je osamosvojiti še poslovalnice Naproz v Zgornjih in Spodnjih Gorjah, Begunjah, Lescah, Mošnjah, Podkorenu in na Dovjem.

Že dosedanja praksa je pokazala, da imajo te decentralizirane bivše poslovalnice — danes samostojne kmetijske zadruge — vse pogoje za razvoj. Tudi pri samem članstvu in upravnih odborih je večje zanimanje za poslovanje in delo. Zavedajo se, da mora postati zadružništvo nosilec gospodarskega, političnega in kulturnoprosvetnega dela na vasi. Za kmeta samega je pač najbolje, da sam sodeluje pri nabavi blaga in prodaji svojih kmečkih pridelkov.

Za izvedbo teh velikih nalog so nam potrebni sposobni kadri in zadružni domovi. Zaradi tega bo treba med zadružniki vzbuditi še več zanimanja za izobrazbo in napredek. Dosedanje število pripravljenih tečajnikov za zadružništvo je namreč prenizko.

Po planu bomo v našem okraju zgradili najmanj 13 zadružnih domov, nekatere pa obnovili. Pri gradnji teh zadružnih domov bo treba mobilizirati vse delovne sile na vasi, poiskati vse materialne vire v kraju.

Naše zadruge morajo postati množične, morajo pritegniti vse zadružnike k aktivnemu sodelovanju. Naša naloga je, da bomo odkup kmečkih pridelkov organizirali stoprocentno, na drugi strani pa skrbeli, da bodo naše vasi najhitreje in najceneje zložene s potrebnim industrijskim blagom. Zaradi tega se mora delovanje posameznih zadrug postaviti na bazo gospodarskega in organizacijskega plana, stroge evidence in kontrole, pri tem pa pobijati vsak birokratizem ali zaviranje inicijative.

Industrializacija naše dežele in dvig standarda ljudstva na vasi in v mestu postavlja pred naše kmetijstvo velike naloge. Potrebno je pridelati več hrane in drugih kmetijskih produktov, potrebnih je več industrijskih rastlin in umetnih gnojil, skratka, naš plan predvideva dvig kmetijstva in povečanje kmetijske produkcije. Toda kmetijstvo, ki nam ga je zapustila stara Jugoslavija, je zelo zaostalo. Kmetijske zadružne organizacije naj izvedejo rekonstrukcijo našega kmetijstva v skladu s socialistično graditvijo naše dežele. Nujno moramo ustvariti ekonomsko povezanost in sodelovanje našega kmetijskega zadružništva z državnim sektorjem in mestnim potrošnim zadružništvom. To bomo dosegli le z gospodarskimi, ne pa administrativnimi ukrepi. Približati moramo industrijska središča vasi in obratno, ter na ta način utrditi trdno zvezo delavcev, kmetov in delovne inteligence. Porušiti moramo pregrade med mestom in vasjo, ki so ostanki stare kapitalistične države.

Strajnar Tone.

Živele naše zadružnice, pionirke lepšega življenja na vasi!

Za pravilno reševanje stanovanjskega problema

„Kar je v okviru našega plana za izboljšanje že danes mogoče storiti, smo brezpogojno dolžni storiti in tudi bomo izvedli“, je rekel tov. Boris Kidrič ob priliki sprejetja petletnega plana LRS. Že v teku graditve, v teku izvajanja planskih nalog pa se morajo postopoma izboljševati življenjski pogoji delovnega človeka. To velja tudi za stanovanjski problem.

Po vojni je iz povsem razumljivih razlogov (ogromno število porušenih stanovanjskih objektov, vrnitev izgnancev in izseljencev, koncentracija delovne sile v mestih in industrijskih središčih itd.), postala stanovanjska stiska eno izmed najbolj perečih vprašanj. Zakon o petletnem planu posveča tudi temu vprašanju vso pažnjo. Razumljivo je, da problema ni mogoče rešiti čez noč. Treba je najprej postaviti tovarne in spraviti v obrat podjetja, ki bodo proizvajala ves potreben gradbeni material in šele nato bo mogoče v polnem razmahu graditi stanovanjske hiše.

V jeseniškem okraju stanovanjska stiska ni nič manjša in njeno reševanje ni nič manj težavno kot v ostalih okrajih. Najtežji je položaj na samih Jesenicah zaradi zvišanja staleža delavcev v Železarni, razen tega pa je to, med vojno zelo porušeno mesto, postalo upravno, politično in kulturno središče okraja. Težak, čeprav mnogo lažji kot na Jesenicah, je stanovanjski problem tudi v nekaterih drugih krajih okraja, posebno na Hrušici, Bledu, v Žirovnici, Lescah ter delno v Radovljici in Mojstrani.

Po zakonu o stanovanjskih in poslovnih prostorih, rešujejo stanovanjska vprašanja ljudski odbori ali posebne komisije kot stanovanjska oblastva, oz. organi. Od vestnosti in pravilnosti dela teh organov, ob istočasnem sodelovanju množičnih organizacij in razumevanju prizadetih strank je odvisen uspeh reševanja stanovanjske stiske.

Priznati moramo, da so stanovanjske komisije opravile ogromno delo, čeprav so stale čisto pred skoraj nerešljivimi problemi. To velja zlasti za komisijo pri mestnem ljudskem odboru Jesenice.

Vendar naša izgradnja ni samo v prikazovanju uspehov, ampak tudi in še posebno v odkrivanju napak in pomanjkljivosti. V tem je tudi pot k še večjim in resničnim uspehom. Stanovanjsko vprašanje se ni vselej in povsod reševalo pravilno, zagrešile so se čisto velike nepravilnosti. Stiska bi bila znatno milejša, če bi stanovanjska oblastva vršila svojo dolžnost in v vseh primerih postopala v smislu in duhu zakona. Za današnje razmere je vsekakor nerazumljivo dejstvo, da je ponekod — celo na Jesenicah — precej primerov, da imajo posamezne stranke po več sob kot družinskih članov, da imajo samske osebe, ki se poleg tega hranijo v menzi, družinska stanovanja itd. Na drugi strani pa delavci prebivajo v kletah in po hodnikih, ali pa se desetčlanska družina stiska v enosobnem stanovanju.

Člani stanovanjskih komisij niso prevzeli samo pravice in možnosti odločati v imenu svojih odborov, ampak v prvi vrsti odgovornost, da bodo svojo funkcijo vršili pravilno, pravično in vestno v korist delovnega ljudstva. Te svoje dolžnosti in odgovornosti pred ljudstvom se mnogi člani komisij ne zavedajo. S svojim neobjektivnim, pristranskim, često namerno napačnim in škodljivim delom so posamezniki stvari mnogo škodovali. Nepravilen odnos do ljudi, grobo, oblastno in nedemokratično postopanje ter večkrat povsem jasne nezakonitosti jemljejo ugled ljudski oblasti. Vedeti je namreč treba, da je stanovanjsko vprašanje eno najtežjih tudi zaradi tega, ker se z vsakim tozadevnim ukrepom poseže najgloblje v strankino zasebno življenje in da prav tu velja načelo, da lepa beseda lepo mesto najde.

V mnogih slučajih pa tudi stranke nimajo pravega razumevanja. Nočejo videti sočloveka v najbednejših stanovanjskih razmerah in nočejo prispevati k izboljšanju njegovega stanja

z malenkostno omejitvijo lastne komodnosti. Mnogi lastniki stanovanj so pri tem neverjetno iznajdljivi v iskanju vseh mogočih izgovorov. Pri tem jim pomagajo razni zakotni pisarji in advokati. Zgodilo se je, da je tak pisal, da „bi bila stranka (ki je kot samska oseba imela trisobno stanovanje) prisiljena zaprositi za izselitveno dovoljenje v Avstrijo, če se njeni pritožbi ne bi ugodilo“... Pripomniti pa je še, da bi se ob pravilnem razumevanju mnoge stranke, katerih biyanje v delavskem centru ni nujno, vsaj za čas stanovanjske stiske, lahko prostovoljno preselile v vasi. Na ta način bi dale mesta delavcem, ki so v proizvodnji nujno potrebni.

Mnoge stanovanjske komisije so povsem nedelavne. Če že izdajo kak ukrep, največkrat ne poskrbijo tudi izvršitev, ali pa v zadevah, ki spadajo izključno v njihovo pristojnost, neosnovano in nezakonito pošiljajo stranke na okraj, bodisi zaradi svoje nedelavnosti, ali pa, ker se boje zamere.

Tudi posamezni ljudski odbori problemu ne posvečajo dovolj pažnje in komisijam ne nudijo dovolj pomoči. Nehote se zato taka komisija izrodi v poseben organ oblasti, ki posluje mimo in preko krajevnega ljudskega odbora. Večina ljudskih odborov pa gleda na stanovanjsko vprašanje samo iz svojega ozkega lokalnega stališča. Ne puste nobene vselitve „tujcev v območje svojega kraja. V Lancovem je osemčlanska družina kljub večkratnemu posredovanju preko pol leta prebivala v eni sami majhni sobi, čeprav je bilo v sosednji Kamni gorici več stanovanjskih stavb praznih. Podobno je krajevni ljudski odbor v Žirovnici smatral ugo-

ditev pritožbi kot nepravilno samo vsled tega, ker je prišla v Žirovnico stranka iz Javornika.

Množične organizacije bi morale o stanovanjskem problemu več razpravljati in aktivneje sodelovati ter stanovanjskim organom nuditi vso pomoč pri njihovem delu. Dejstvo je namreč, da se vprašanje zanemarija tudi s te strani.

V raznih krajih se nahaja precej nedograjenih stanovanjskih zgradb ali stanovanj, zlasti privatnih, ki bi se z malimi stroški lahko adaptirale in bi se tako pridobilo precej stanovanjske površine. Če se je o tem doslej vodila evidenca, se pa vsekakor ni storilo dovolj, ker se niso poiskale vse možnosti za odpravo kritičnega stanja. Tudi to je dolžnost stanovanjskih organov, saj imajo povsem jasno zakonito osnovo.

Na Jesenicah znatno škoduje pravilnemu in uspešnemu delu pomanjkanje skoraj vsake evidence in kontrole nad zasedbo in velikostjo posameznih stanovanj. Dosledna evidenca in kontrola sta seveda nujni spričo obsežnega teritorija. Tudi pomanjkanje boljše koordinacije v delu mestne, tovarniške in železniške stanovanjske komisije ima samo škodljive posledice.

Osnovno in najučinkovitejše sredstvo v reševanju stanovanjske stiske pa je seveda gradnja novih stanovanj. Prav v gradnji stanovanj morajo vsi odgovorni organi s sodelovanjem vsega prebivalstva in ob izrabi vseh sredstev skrbeti, da bo plan predčasno dosežen in presežen. Le tako bo naš delavec in nameščenec prišel do primerne in ustreznega stanovanja. Do tedaj pa je, kot navajamo zgoraj, naloga stanovanjskih komisij, da vložijo vse svoje sile za pravilno reševanje stanovanjske krize v smislu zakona, to je v korist delovnega ljudstva. Stanovanjski organi so za to pred ljudstvom polno odgovorni.

Zupančič.

VESTI

Ob tednu slovenskega filma

Imamo svojo slovensko filmsko produkcijo. Svoje skromne začetke je imela že v bivši Jugoslaviji, a se zaradi protiljudskega gospodarstva, ki je iskal le dobiček za posameznike, ni mogla razviti. Sele v naši ljudski državi so se odprla pota za razvoj slovenskega filma. Ze po prvih poizkusih, ki so zahtevali mnogo truda in požrtvovalnosti, vidimo, da bomo uspeli in bomo v kratkem proizvajali poleg kronik in dokumentarnih filmov tudi umetniške filme.

Danes polaga slovenska filmska proizvodnja obračun pred ljudstvom. Po vsej republiki se vršijo od 5. januarja do 5. marca 1948 tedni slovenskega filma. Ta teden pa ni samemu sebi namen, temveč mobilizacija slovenskega ljudstva, da ustvari iz sebe filmski kader in da aktivno pomaga pri dvigu slovenskega filma. Zato je dolžnost množičnih organizacij, da organizirajo množične obiske za kinopredstave slovenskega filma in da pozove svoje članstvo, da izpolni anketne pole in jih odda. S tem bomo sami pomagali pri izboljšanju kvalitete slovenskega filma.

Bil sem pri predstavi tedna slovenskega filma na Jesenicah. Dvorana je bila okrašena z gesli o pomenu te novo nastajajoče slovenske umetnosti. Ljudstva pa ni bilo preveč, sprednje vrste so bile prazne, čeprav so lepaki opozarjali Jeseničane, da se predvajajo danes samo slovenski filmi.

Kritika s strani ljudstva pa je bila sledeča: Ljudje so večina odlomkov, predvajanih v kroniki, že videli pri bivših rednih predstavah. Prav zaradi tega obisk ni bil zadovoljiv. Ta kritika pa seveda ni povsem upravičena, ker namen kronike je bil, da pokaže najboljše iz dveletnega dela slovenske filmske produkcije. Vsem pa je ugajal film „Partizanske bolnice“.

V tem mesecu so bili tedni slovenskega filma v našem okraju na Jesenicah, v Radovljici in na Bledu.

V dneh 14. in 15. februarja se bodo predvajali filmi „Tedna“ v Boh. Bistrici. Zato obveščamo ljudstvo bohinskega kota, da potom množičnih organizacij organizira obisk predstav.

Klim.

Ženske iz Jesenic in Gorij bodo ustanovile delovno skupino za gradnjo združnega doma

Velikega pomena za gospodarski razvoj, politični in kulturni dvig naše vasi je akcija za gradnjo združnih domov. Tega se v polni meri zavedajo tudi naše žene. Na svojih množičnih sestankih živahno razpravljajo o tem vprašanju in sprejemajo tudi že konkretne obveze, kako bodo pri tem delu uspešno pomagale.

Žene iz Nomenja so na svojem študijskem sestanku, kjer so študirale članek tov. Kardelja o razvoju združništva, sklenile, ker čutijo nujno potrebo po domu, v katerem bi se mogle kulturno izživljati, da tudi zgrade združni dom na njih pobudo. Imele bodo prireditve, katere čisti dobiček bi bil del finančnih sredstev združni dom. Njihovemu zgledu bodo sledile tudi ostale organizacije v vasi.

V Gorjah so se žene na sestanku obvezale, da ustanove delovno brigado, ki bo pomagala tudi ostalim vasem, če bodo rabile njih pomoč. Takoj na sestanku se je javilo za brigado 17 žena, katerim bodo sledile še ostale, tako da bo brigada štela najmanj 50 žena.

Na Jesenicah imajo po svojih centrih ustanovljene delovne brigade, ki so si zadale nalogo, da bodo šle na vasi pomagati graditi združne domove, kjer bo to najbolj potrebno. S tem bodo nudile pomoč našim vasem in tako dejansko utrjevale povezanost industrijskega centra z njegovim zaledjem.

Ti primeri, katerim bodo sledile tudi žene po vseh ostalih krajih našega okraja, so nam porok, da bodo široke sile vključene v gradnjo teh domov.

★ KULTURA IN PROSVETA ★

Tone Gaspari:

Oton Župančič – 70 letnik

Župančičeva pesem je že dolga leta pred osvobodilno borbo navduševala naše delovno ljudstvo, saj je bila to najizrazitejša budite-ljica in klicateljica slovenskega delovnega ob-čestva. Po vseh odrih je šla njegova „Kovaška“, programatična napovedovalka silnega kladivar-ja, največkrat v recitacijskih zborih. Svobodo-ljubni odri so dali tej borbeni pesmi delovnega kolektiva pravi smisel in zvok prividne in pro-roške znanilke današnje dobe. Ob njej se je utrjevala moč vseh delovnih ljudi v boljše živ-ljenje vseh, „ki so poznali otiske zapestnic — spon“. Klicala je tudi nje,

„ki so bili pozorno sklonjeni naprej,
brodarji v bodočnost, v obzorja nova
brez mej.“

„Pesem mladine“ ob Prešernovi stoletnici je bila „bojna pesem vsega mladega in borbenega, himna mladine, ki si želi strnjene pohoda nad sovražnike duha, spev vsega mladostnega, zdravega in podjetnega, ki žene mlade strelce kakor vihar po vseh celinah sveta.“ Tako je bila mlajša generacija vsa prepojena s pesnikovim duhom, samozavestne moči in zaupanja v živ-ljenje. Vse trpljenje in hrepenenje tedanjega rodu je dobilo izraza v Župančičevih verzih:

„O — sonce je! Je, ker ga slutimo,
ker ga v globinah duše čutimo!“

S socialno problematiko Gorenjske se je pesnik zblížal in zlił v eno z „Žebljarsko“, s pesmijo Kroparjev, ki so si kovali v skupnosti, s preprostimi delovnimi pogoji in v žarečem življenju prihodnost“ od štirih do ene, od osmih do treh“.

Odnos do naše krvi onstran mejnikov ni bil zgolj odnos besednika, temveč je nosil pesnik — človek v sebi težo krivice z bolečino in od-ločnostjo:

„Mi smo hranili v duši neskaljen,
pravice in svobode zlati sen“.

Župančičevo umetniško ustvarjanje je pome-nilo boj za človeka. Res je tudi, da „je bila ta beseda vsa polna bleska in lepote, sijaja in bla-goglasja.“

Potrdilo, da ne more stati noben človek, najmanj pa ustvarjalec kulture, izven časa, je

Župančičeva znamenita „Duma“, velika pesni-tev, ki skuša zajeti slovensko problematiko te-danjih dni in razmišlja o usodi maloštevilnega, križem sveta raztepenega rodu. Vsebinsko stoji „Duma“ globoko v času, obenem pa pomenja močan vzpon Župančičeve ustvarjalne moči.

Župančičevo družbeno-politično opredelitev dokumentirajo njegova dela. Med osvobodilno vojno je nastala njegova zbirka „Zimzelen pod snegom“, iz katere prinašamo „Veš, poet, svoj dolg“. Danes stoji kot sedemdesetletnik v os-predju pobudnikov in ustvarjalcev novega pa-triotizma. Danes je med kovači naše vseljidske tvornosti, ki ji je pripravljaj z umetniško be-sedo pot ter nam dal s širjenjem naprednih idej današnje mladino neslutnih ročnih in de-lovnih zmognosti. Po Župančičevih lastnih be-sedah se pravi ljubiti pesnika-človeka: „Lju-biti lepoto in resnico in pravico, ljubiti človeš-tvo in vse narode brez hlapčevstva in poniže-vanja.“ Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje zavestno služi narodu in človeštvu, je lahko vsak izmed nas.

Pojdimo z našimi vodniki! Spoštujmo in ljubimo Župančiča!

Oton Župančič:

Veš poet, svoj dolg?

Vem, o vem svoj dolg,
v prsih tu me žge,
naj se mi grlo odpre,
bom zavijal ko volk,
na vseh štirih bom stal vrh planine,
škripal in hlipal med pečine.

Vrh Možaklje bom stal,
pesem svojo rjul,
Blegaš jo bo čul,
Krim odmev bo dal,
v vse vetrove jo bom tresel,
eden jo bo na Pohorje nesel.

Gozd in gora poj,
silen ženimo hrup,
boga gmajna, le vkup,
le vkup, le vkup z menoj,
staro pravdo v mrak tulimo,
da se pretulimo skozi to zimo.

Še bo kdaj pomlad,
še bo napočil zor,
takrat volčji zbor
pojde lovce klat:
plani čez Savo, plavaj čez Dravo —
zob za zob in glavo za glavo!

»Miklova Zala«

Koroška ljudska igra na odru sindikalnega gledališča na Jesenicah.

Tretjo sezono gledališkega ustvarjanja je otvorilo sindikalno gledališče na Jesenicah dne 27. decembra 1947, z Žiškovo „Miklovo Zalo“. Ker se je začetek gledališke sezone precej za-kasnil, so se širile govorice, da gledališče na Jesenicah ni več sposobno življenja in resnič-nega umetniškega ustvarjanja. Z uprizoritvijo „Miklove Zale“ pa so se te govorice izkazale kot neutemeljene. Zakasnitev je povzročila skoraj popolna obnova odrskih naprav, zlasti električ-nih, ki so bile v katastrofalnem stanju. Poleg tega zahteva uprizoritev „Miklove Zale“ mno-žično zasedbo in temeljit studij ter požrtvoval-nost vsakega igralca. Enak trud kot igralci so morali vložiti za uprizoritev tudi orkester in pevci, ki sodelujejo pri predstavi.

„Miklovo Zalo“ smo naštudirali kot otvo-ritveno predstavo zaradi tega, ker je živo za-sidrana v slovenskem ljudstvu in vzeta iz zgo-dovine slovenskega ljudstva na Koroškem, ki še danes ječi v sužnosti in bije borbo za naj-osnovnejše človeške pravice. S to igro smo ho-teli tudi manifestirati našo ljubezen do najlep-šega koščka slovenske zemlje in njenih ljudi,

kakor tudi našo odločno voljo, da se slovenski Koroški ne bomo nikdar odrekli.

Režiser tov. Tič Srečko je svojo nalogo častno opravil. Efektna inscenerija priča, da je dramo temeljito naštudiral in ji dal vseskozi enotno režijsko podobo. Režija je bila pomanj-kljiva v toliko, ker se je ukvarjal preveč z in-scenacijo in množičnimi nastopi, premalo skrb pa je posvečal poedincem, ki so večinoma igral-ci — novinci.

Igra, ki je bila dosedaj uprizorjena že osem-krat, je vedno napolnila dvorano do zadnjega koticčka. Ker bo kritika posameznih igralcev izšla v „Gledališkem listu“, se tu ne bomo do-tikali posameznih vlog. K izboru „Miklove Zale“ kot otvoritvene prestave bi pripomnili, da smo manifestirali za našo Slovensko Koroško. Zlasti na mestu je bil uvodni govor tov. Oblaka Alfonza, predsednika sindikalnega kulturno umetniškega društva. Sploh bi gledališču pri-poročali, da se gledalcem pojasni čas in razmere, v katerem je delo nastalo. Gledališče naj bi stremelo za tem, da bi se na Jesenicah uprizar-jale močne kvalitetne igre, od katerih bi imeli

Koncert Sindikalnega kulturno-umetniškega društva na Javorniku

Nad vse agilno, sindikalno kulturno-umet-niško društvo na Javorniku je priredilo dne 11. t. m. v dvorani osnovne šole na Koroški Beli vokalno-instrumentalni koncert. Nastopili so vsi glasbeni odseki, kakor ženski, mešani in moški zbor ter tamburaški zbor, orkester in godba na pihala. S topotnim izvajanjem so vsi odseki pokazali izredno pridnost, poedini pa tudi viden napredek od zadnjega nastopa do danes. Tu bi bilo v prvi vrsti omeniti godbo na pihala, ki je pod vodstvom agilnega dirigenta Sörgo Julija zaigrala Lorbekove „Zvoke iz vzho-da“ in Mozartovo uverturo „Titus“. Godba na pihala, ki si je v zadnjem času pridobila lepo število mladih moči, je zaigrala čuteče in tempe-ramentno ter predvsem ritmično nad vse do-vršeno. Od vseh nastopajočih je pokazala naj-večji napredek in zasluži vse priznanje. Tudi orkester, ki je zaigral pod vodstvom istega di-rigenta Vačkarovo fantazijo „O lunini noči“ in za zaključek Flotovo uverturo „Marta“, za godbo na pihala ni zaostajal.

Kljub pomanjkanju orkestrašev, je bila za-sedba posrečena, občutila pa se je tu in tam nesigurnost mlajših godbenikov, ki pa so z iz-redno marljivostjo dokazali, da so garant za bodoče uspešno delovanje orkestra. Mladinci svoječasne tamburaške zboru so dorasli in že sodelujejo v drugih odsekih. Tokratni mla-dinski tamburaški zbor, sestoječ se iz novega kadra svoječasne stopnje tamburaškega zboru še ni dosegel, a je kljub temu njegov nastop vsega priznanja vreden in to toliko bolj, ker se ravno v tem odseku vzgaja kader za nadaljno delovanje v zborih in orkestrih. Material žen-skega in mešanega zboru ni najboljši in bi bilo potrebno ženskim glasovom — predvsem so-pranom posvetiti več pozornosti, da bosta tudi ta dva aktiva na zaželjeni višini. Veliko zani-manje je vladalo za nastop moškega zboru, katerega je nedavno prevzel tov. Mejač Polde. Pod spretnim vodstvom novega pevovodje je zbor zapel šest pesmi. Vse so bile harmonično in tudi fonetično zelo dobro izvajane. Opaziti je bilo lep napredek zboru, ki se sestoži iz izred-no dobrega materiala. Izvajanje zboru pa bi bilo še bolj dovršeno, če bi bila interpretacija manj monotona in bolj duhovita. Tako je bil n. pr. Gobčevi udarni pesmi „Le naprej odred Kozjanski“ odvzet duh bojevitosti in udarnega marša; iz Adamičeve fantovske pesmi „Završki fantje“ ni zvenel vesel fantovski zanos, temveč otožna ljubezen. Tudi izraz ostalih pesmi je bil dokaj melanholičen, četudi melodično dovršeno podan.

Zbor, ki ima vse pogoje za dosego popolnega priznanja, naj bi opustil melanholično inter-pretacijo, izvajal pesmi po zamisli pesnika in komponista ter dal istim več sodobnega izraza. Zbor, ki je zgolj delavski, ni imel na programu nobene delavske pesmi, katerih naj se v bo-doče ne izogiba, saj so to naše pesmi, pesmi našega dela.

Kulturno-umetniško društvo na Javorniku je s svojim koncertom dokazalo izredno pridnost, kakor tudi lepe in vsega priznanja vredne uspe-he na glasbenem polju. Zeleti bi bilo, da ga s podobnim delovanjem posnemajo vsa ostala kulturno-umetniška društva.

Up.

**Umetnice in znanstvenice,
ustvarjajte dela, ki bodo v srečo
ljudstva!**

**V borbo proti neznanosti in
zaostalosti!**

igralci in gledalci vzgojne koristi. Sicer je le-tošnji repertoar jeseniškega gledališča precej obširen in tudi dobro izbran. Prav zaradi ob-širnosti dvomimo v njegovo 100-procentno iz-vedbo. Če bi že kaka igra morala izpasti, bi se to ne smelo zgoditi z „Ruskim vprašanjem“ in „Jernejevo pravico“.

FIZKULTURA

Skupščina okrajnega fizikturnega odbora na Jesenicah

Borba, ki jo vodimo za izgradnjo socializma, zahteva močne in krepke ljudi z visoko razvitiimi sposobnostmi, dvignjeno delovno zmogljivostjo in jasnim pogledom v bodočnost. Znano je, da si prav z aktivnim fizikturnim udejstvom pridobimo omenjene vrline in sposobnosti.

Fizikturne organizacije morajo postati množične, zajemati morajo v svoj delokrog široke plasti delovnih množic. Naša fizikturna društva morajo postati privlačna za slehernega mladca, mladinko, delavca in nameščenca, pa tudi za naše žene. V urah splošne telesne vzgoje jim moramo nuditi prijetnega razvedrila in jih izkristalizirati v trdne značaje. Fizikturna društva morajo razvijati bratstvo in edinstvo naših narodov, širiti kolektivizem in dvigati domovinski patriotizem. To so naloge naših fizikturnih organizacij in si moramo prizadevati, da jih bomo realizirali ter s tem služili naši veliki skupščini stvari.

Nedavna skupščina Okrajnega fizikturnega odbora je pokazala, da delovanje posameznih fizikturnih društev ne ustreza današnjim nalogam. Skupščina je pokazala, da so v gotovih društvih še vedno ljudje, ki ne razumejo novega časa in v zvezi s tem nalog, ki jih čas od nas zahteva.

V gornji savski dolini je delovanje fizikturnih društev osredotočeno na nekaj smučarskih tekem in mogoče še kakšno veselico. Prepričani pa smo, da si mladina želi tudi drugih tekem in izživljanja. Na skupščino niso poslali nobenega delegata. Žalostno je tudi dejstvo, da je smučanje pred vojno, ko so društva vodili razni špekulanti in hotelirji, bolje uspevalo kot danes, ko so sile sproščene.

Isto stanje je v Bohinjski dolini. Kraj Tomaža Godca in Maleja je v fizikturnem pogledu odpovedal. Ne morejo se zdriniti in pričeti z delom, kljub temu, da imajo svoj dom in rekvizite. Okrajni fizikturni odbor je moralno dolžan, da pomaga oživeti svetle tradicije Bohinjcev na fizikturnem polju ter razživi njih delovanje.

Kovinarski center kljub nekaterim pozitivnim stranem ne zadovoljuje, zlasti v kvantitativnem pogledu. Izpeljava elektrovoda in izgradnja vzpenjače na Črnem vrhu je velik delovni uspeh „Gregorčičevih“. Vendar bi bila hvaležnejša akcija SFD „Joža Gregorčič“, če bi odtegnila našo mladino pa tudi ostale od gostilniških lokalov in jih pripeljali v telovadnico k splošni telesni vzgoji. Skupščina je zadolžila jeseniške fizikturnike, da se razvijajo v vseh panogah ter s tem dosežejo pogoje in legitimacijo glasnikov fizikture v našem okraju.

Od javorniškega „Železarja“ ni bilo drugega slišati kot otvoritev „Pristave“ v Javorniškem

rovu, v fizikturnem pogledu pa je ostal precej dolžan.

V Spodnji savski dolini so se štiri fizikturna društva fuzionirala v FD „France Prešeren“, ki je imel nekaj začetnih uspehov. Izgledi so, da se bodo Prešernovci razvili v dober in vsestranski kolektiv, ki bo uspešno deloval na omasovljenju tamošnje fizikture.

FD „Žirovnica“ je izvolila novo upravo, v kateri je nekaj dobrih aktivistov, ki bodo morali popraviti, kar so njihovi predniki zamudili.

FD „Breznica“ in FD „Ljubno“ nista delovala. Okrajni fizikturni odbor se bo moral pozanimati za vzroke ter pokreniti ustrezne ukrepe.

Prav vzgledno deluje FD „Kropa“. Dobre izgleda za razvoj pa ima fizikturni aktiv „Podnart“, zadovoljivo je bilo delovanje FD „Gorje“ in FD „Špik“ na Blejski Dobravi.

V tekmovanju za fizikturne značke je naš okraj na prvem mestu v Sloveniji, kar kljub nekaterim pomanjkljivostim dokazuje visoko zvest naših fizikturnikov.

Skupščina je ugotovila, da fizikturna društva še niso pristopila k idejno političnemu delu. Za miselno preobrazbo naših fizikturnikov društva niso storila ničesar. Ugotovilo se

je, da se naših žena še krepko drži konservativni odnos do fizikture. Naloga naše propagande je, da se jih pritegne k aktivnejšemu udejstovanju.

FD so se obvezala, da bodo storila vse, da se čimbolj povežejo z OF, LMS in ostalimi organizacijami.

V pregledu okrajnih in društvenih prireditvev se je ugotovilo, da so zadovoljile, nekatere celo presegle pričakovanje. Posebno lepo je uspel okrajni fizikturni nastop 1. junija 1947 in proslava 1. maja, nadalje prireditvev FD „Železnica“ in FD „Lesce“.

Okrajni fizikturni koledar, festival in ostale množične prireditve v letošnjem letu zahtevajo od nas, da vložimo vse svoje sile in znanje za dosego postavljenih ciljev. Že sedaj je treba začeti s predpripravami, sestavljati točke in pričeti z načrtnim delom, da bomo na prireditvah dostojno zastopali fizikturno.

Za naše bodoče delo in razvijanje fizikturne delavnosti naj nam bo navodilo, ki ga je podal generalni sekretar FISAJ-a tov. Kreačič na V. plenumu v Beogradu: „Fizikturne organizacije imajo nalogo vzgajati zdrave, vesele, fizično močne, moralno neoporečne, gloobko socialne ljudi, navdušene patriote, ki bodo razvijali bratstvo in ljubezen naših narodov, ki so pripravljeni da vložijo vse svoje moči za izvedbo petletnega plana ter izgradnjo ter obrambo domovine.“

Vse sile za prvo petletko!

Zmago

Posnetek vzpenjače na Črnem vrhu.

Foto: Franc Torkar

SIMULANTI

V ponedeljkih so čakalnice zdravniških ordinacij polne raznih bolnikov: prevnetih motociklistov z razbitimi koleni, prevročih fantov — junakov noža — z razbitimi nosovi, raznih žrtev nedeljskih nesreč, resnih in neresnih bolnikov.

Tistega dne pa je bil petek, a je bila čakalnica in ambulanta polna kot ob ponedeljkih. Ker so ljudje hitreje prihajali kot odhajali, je bila v veži prava gneča. K vratom ordinacije se je drenjal tovariš Lojze, krepak kmečki fant z upognjeno glavo, rdečih lic, pravi hrust. Noseča žena z enim otrokom v naročju — drugega je vodila z desno roko — je prosila čakajoče, če jo pustijo naprej. Vsi čakajoči so prošnji ustregli, Lojze pa se ni strinjal: „Meni se mudi na vlak!“ je dejal, prehitel še ostale in smuknil v ordinacijo.

Zdravnik mu je odvezal prst in odstranil obliž.

„Kaj ste si naredili in kdo Vam je obvezal prst?“

„Kdo mi je obvezal prst? Tu pri Vas so mi ga obvezali!“

„Dobro, zadeva je nevarna, prst bomo operirali.“

„O, to pa že ne! Narkoze pa ne maram!“

Junak Lojze je ušel pri vratih in izginil na cesto. Bolniki v čakalnici so se smejali bežecemu hrustu. Tovariš, ki je Lojzeta poznal, je zgodbo pojasnil takole: „Delava skupaj v jeklarni. Pred tednom si je pri delu zadržal majhno trščico toporišča lopate. Mojster mu je hotel trščico izdreti, pa Lojze ni dovolil. Odklonil je tudi pomoč rešilne postaje. Namenoma je hotel iz majhne ranice napraviti veliko, da bi dobil možnost bolovanja.“ Oglašil se je še nekdo drugi: „Ej, saj poznam Lojza! Verjetno ima v mislih lov na polhe in ker je dopust izbral, si ga misli pridobiti na ta način. V čakalnici je nastal smeh, pa tudi upravičeno kritiziranje nad takim izkoriščanjem socialnega zavarovanja.“

Gnečo je kmalu povečal še poznan, vinsko razpoložen Joža. Brž ga nekdo vpraša:

„Jože, kaj spet marodiraš?“

„Pa da, saj veš, da z delom nisva dobra prijatelja. Če bi delo umrlo, bi šel za pogrebom peš do Beograda.“

„Kaj ti je, Jože? Kaj poveš zdravniku, da dobiš bolniški dopust?“

„O, to pa ni tako težko! Najlažje ga ‚prinesem okrog‘, če mu rečem, da me boli križ.“

„Tebi se to posreči, meni pa ne! Zadnjič sem namočil čik v žganje in vse skupaj na tešče požrl. Bil sem bled kot zid, srce mi je bilo kot kovaški meh in pošteno mi je bilo slabo. Pa vražji zdravnik me je pogruntal, porinil mi je v želodec gumijasto cev, izpumpal tekočino — in vedel je, kako je z menoj...“

„Da, da, ti ne znaš! Popiti moraš četrtinko prave, žgane, dobro zmlete kave z goščo vred, nato teči nekaj sto metrov in imel boš uspeh.“

„Ej, Joža, tudi to sem že nekoč poskusil, pa so mi prišli na sled. Celo noč so me ‚zdra-“

Uroš Zupančič

Planinstvo in alpinizem - naš množični šport

Vsak izmed številnih obiskovalcev naših gora je imel nebroj prilike, da si tam v miru in veličini planinskega sveta nabere dovolj svežih moči, da pozneje na svojem mestu z vso dobro voljo in ustvarjalnim poletom prime za delo in uspešno vrši naloge, ki jih naš gospodarski petletni plan stavlja pred vsakega izmed nas za dobrobit skupnosti in poznih zanamcev.

S spomladnih pobeljenih gora, ki jih je zlatilo toplo spomladansko sonce, se je naša mladina vračala ogorelih obrazov in vesela novim delovnim obvezam nasproti, katere je na vseh mogočih poljih udarniško vršila v priznanje vseh, ki zasledujejo silen udarniški polet svojbodne mladine vseh jugoslovanskih narodov, o katerem bo veliko govorila svetovna zgodovina.

V zasneženih stenah in grapah, kamor se trgajo snežne opasti in padajo uničujoči plazovi, tam borbeno mladina brez strahu gleda nevarnosti in kljubuje malodušju, ki hromi slabiče.

Pesem te mladine odmeva prešerno iz gora v gore, preko vseh dolin in opozarja na to fizikalno prebujenje marsikoga, ki dremlje v zaspanosti.

Če smo v letu 1947 imeli namen, da delovnemu ljudstvu odpremo pot v svet gora z vsemi čari, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo v tem pogledu popolnoma uspeli in naredili velik korak naprej. Približali smo gore delovnemu ljudstvu, ki ima vse pravice do sproščene in koristnega razvedrila. Če je v preteklem letu obiskalo naš Triglav preko 7.000 gornikov, je to uspeh prve vrste, ki nam kaže pravo sliko našega ljudskega planinstva, ki je v pogojih svobode postalo množično. Pa ne samo na Triglavu, tudi na vseh drugih vrhovih se je vpisna spominska knjiga naglo polnila z obiskovalci. Prav posebno pa je ugodno vplivalo na številne obiskovalce gora dejstvo, da so se mogli nemoteno kretati tudi v predelih, od katerih so nas do sedaj ločili krivični mejniki, katere so gorniki pridno rušili, da jih danes ne zasledimo več. Premnogi so imeli priliko obiskovati gore v naši klasični deželi planinstva, v prečudni Trenti, ki je vse navdušila in osvojila s svojimi krasotami, ki jih daleč naokoli ni enakih.

Lahko rečemo in potrdimo, da je naš alpinizem v pogojih svobode hitel z naglimi koraki velikim ciljem nasproti. Prišli smo do take stopinje, da lahko rečemo, da so naše gore danes res naše, ker v njih zmaguje i polet i pozimi naš človek s sproščenimi močmi. Danes smo z najmlajšimi alpinisti sposobni brez strahu zmagovati take stvari v naših stenah, katerih smo se preje bali. Danes se je cvet alpinistov napolnil na zmagoslavno pot skozi zasnežene stene, kjer so do pred kratkim vasiovali le viharji, ledeni mraz in plazovi, ki so peli neprenehoma uničujočo pesem. Naši starejši odlični alpinisti so v kratkem času vzgojili in vsposobilili števi-

len kader mlajših gornikov, ki bodo v kratkem častno z boljšimi rezultati nadomestili naše starejše. Takemu razvoju smemo brez skrbi zapupati vse naloge, ki stoje pred našimi alpinisti v najbližjih dneh.

Utrujenosti mi ne poznamo! Mi alpinisti si pri svojem delu ne želimo samo lepote, užitkov, ampak predvsem boja. Zato si želimo dela, ker se po vsakem uspešno dokončanem delu pojavi bogata zavest, slično kot po težko priborjeni zmagi. Delo v gorah pa poleg vsega daje še užitke, ki se ne dajo primerjati z nobeno drugo zabavo.

Gorništvo je tudi močno obrambno sredstvo proti izpriženosti. Gorništvo odvrča cvet naše mladine od senzacij, samoljubja in častihlepja, zlasti pa ga odvrča od kvarnih vplivov zadimljenih pivnic.

Ustanovni občni zbor Zveze borcev za mesto Jesenice

Ob udeležbi preko 250 borcev in aktivistov Narodno osvobodilne borbe je bil dne 8. januarja 1948 ustanovni občni zbor Zveze borcev NOB za mesto Jesenice. Zbor je otvoril tov. Vovk Ivan, član Okrajnega iniciativnega odbora, ki je v kratkem očrtal velik pomen ustanovitve te organizacije. Nato je tov. kapetan Komadina podal obširen referat o narodno osvobodilni borbi, zlasti je poudaril požrtvovalnost naših borcev in aktivistov ter vseh tistih, ki so v raznih internacijah in fašističnih logorjih trpeli in umirali zaradi sodelovanja v NOB. Za nadaljnje razvijanje pridobitev Narodno osvobodilne borbe je pozval vse tovaršice, da se strnejo v tej organizaciji, da jačajo borbeni duh, da bo na ta način organizacija postala steber in osnovno jedro Fronte. Obširno je orisal tudi nakane imperalistov proti demokratičnim silam, predvsem proti Sovjetski zvezi.

Po referatu se je razvila živahna diskusija, ki je dokazala, da bivši borci in aktivisti razumejo pomen organizacije Zveze borcev. Nato je bil izvoljen odbor s tov. Benedičič Matevžem, partizanom od leta 1941, kot predsednikom. Tudi več drugih odbornikov nosi značko iz leta 1941.

Borci so na občnem zboru sprejeli več sklepov: **ustanovili bodo delovno brigado, ki bo z udarniškim delom pomagala pri graditvi novih stanovanjskih objektov in pri ostalih delih na Jesenicah.** Dvignili bodo delavsko zavest in izvedli agitacijo za boljše posecanje sestankov, ljudske univerze in pomagali dvigati nove kadre. Pomagali bodo zlasti organizacijam Fronte, AFŽ in mladini.

V imenu Mestnega odbora OF je občni zbor pozdravil tov. Vovk Pero in pozval borce in aktiviste, da bi s svojo borbenostjo poživel delo Osvobodilne fronte. Nato sta bili poslani resoluciji tov. maršalu Titu in tov. Mihi Marinku.

ženska v Zirovnici. Ta je telefonično zahtevala zdravnika. Ko se je zdravnik vrnil z obiskov pri resnih bolnikih na Hrušici, Javorniku in Koroški Beli, je pohitel še v Zirovnico. Tam pa je „bolnica“ sedela na postelji in s slastjo otepala velik kos kruha, ki ga je zalivala z latvico mleka. Zdravnik je ugotovil samo rahel prehlad...

Ker zasmehovanja le ni hotelo biti konca, je povzel besedo navzoči referent za socialna vprašanja: „Ne zamerite, tovariši! Kar sem slišal, dokazuje nestranno izkoriščanje socialnega zavarovanja, dokazuje izkoriščanje skupnosti na račun resnih bolnikov. To je sabotaža našega petletnega plana. Mar ne veste, da se danes borimo za gospodarsko utrditev naše države, za utrditev nacionalne neodvisnosti, za utrditev države delavcev in kmetov. Vprašam vas, ali so taki simulanti prijatelji ali sovražniki naše države? Proti vsem takim zajedavcem se zavedni delavci borimo in se bomo borili nekaj časa še s prepričevanjem. Če to ne bo zaleglo, se bomo poslužili krepkejših sredstev.“

DOPISI

Otvoritev »Doma igre in dela« v Radovljici

Dne 13. januarja 1948 je bil v Radovljici v navzočnosti zastopnika ministrstva za prosveto LRS tov. Vrtačnika, okrajnega šolskega nadzornika tov. Kopriiva Ivana ter zastopnikov množičnih organizacij odprt »Dom igre in dela«. V njem je nastanjenih 48 otrok, izmed teh 19 od mater-delavk, ki so zaposlene v okoliških tovarnah. Velike težave pri ustanavljanju doma so bile glede prostora, kar je dalj časa oviralo odprtje. Dom je začasn v prostorih Mestnega ljudskega odbora, kjer se sicer zaenkrat otrokom ne bo mogla nuditi vsa udobnost. V »Domu« se bodo v času odsotnosti mater malčki zadrževali in vzgajali, hrano pa bodo morali prinesiti od doma.

Za otvoritveno proslavo so otroci sami pripravili nekaj uspešnih točk, nakar je zastopnik ministrstva za prosveto nakazal pomen in namen ustanovljenega doma. Za njim je spregovoril okrajni šolski nadzornik in zastopniki množičnih organizacij, ki so v svojih nagovorih želeli, da bi se še nadalje domu posvečala vsa skrb, da bi se čimprej dokončno uredil in izpolnil. Vendar je že uspeh množičnih organizacij v Radovljici v tem, da so olajšali delo našim ženam-delavkam in jih razbremenili skrbi v času zaposlitve. V bližnji bodočnosti pa se bo poiskal primernejši prostor, v katerem se bodo otrokom nudile vse ugodnosti kot po drugih »Domovih igre in dela«.

Z uredniške mize:

Popravek

V pryo številko našega lista z dne 3. 1. 1948 se je vrnilo več neljubih pomot, ki pa so jih čitatelji očitveno sami opazili in popravili. Kljub temu opozarjamo na te tiskovne napake s tem, da je:

1. Na prvi strani treba citati dan izida lista: Jesenice, dne 3. januarja 1948 in ne 1947.
2. Na tretji strani je treba izid volitev v krajevne ljudske odbore jeseniškega okraja popraviti tako, da znaša procent za skrinjico brez liste v Begunjah 16.47% in ne 61.47%, skupno oddanih glasov za OF 91.30%, za skrinjico brez liste pa 8.70%.
3. Na tretji strani v prvi koloni zgoraj je besede »Obrat«, »neupravičeni izostanki«, »bolniški dnevi«, prenesti na sedmo stran k članku »Tekmovalni polet kovinarjev«.
4. Na četrti strani, tretja kolona, dvajseta vrstica, je treba besedo »zasumljivo« citati pravilno »razumljivo«.

Uredništvo.

vili, zjutraj pa sem zahteval obleko in odšel na delo. Tovariši so se brili norca in me spraševali, če sem dobil injekcijo za pospeševanje veselja do dela. Takrat sem sklenil, da takih eksperimentov ne bom delal nikoli več.

„Fant, jaz jih znam bolje peljati v šolo!“, se je oglašil tretji. „Če ti spodleti pri enem zdravniku, pojdi k drugemu; najboljši čas pa je takrat, ko gre ordinacija h kraju. Takrat je zdravnik izmučen, naveličan in nervozen, ti se sključiš v paragraf in pripoveduješ, da ponoči ne spiš, da nimas apetita, da te boli glava, da te zbada, da imaš krče in da padaš v omedlevico. Ker se zdravniku mudi, ti brž zapiše čaj ali kakšne praške, morda ti celo vlijudno svetuje par dni počitka v postelji. Zdravniku se lepo zahvališ, popoldne pa si že lahko — z ljubico na izletu...“

Pogovor se je nadaljeval. Večina se je bahala s tem, kako so prevarili zdravnika. Lahko bi navedli celo vrsto primerov, na primer kako pokliček pomoči zdravnika po telefonu, kot tista

„Da, tovariši, tako je! Mi gremo naprej! Kdor se noče vključiti v skupno prizadevanje, kdor ruši s škodljivimi dejanji našo ustvarjalnost, bo propadel. Tako ne more in ne sme več iti dalje. Simulantstvo moramo pri korenini zatreti in s tem čuvati naš socialno zdravstveni fond, ki je namenjen resnično bolnim. Simulanti so gnusni zajedavci delovne skupnosti in surov zasmeh resničnim bolnikom.“

Pogovor je zaključil star upokojenec: „Stirideset let sem delal v tovarni, pa nisem nikdar болоval. Včasih nas je bilo sram hoditi k zdravniku, če nismo nujno potrebovali zdravniške pomoči.“

T. M.

Uredništvo in uprava: Jesenice, Titov dom. — Izhaja dvakrat mesečno. — Odgovorni urednik: Gasar Verko, Jesenice.

Tisk Gorenjske tiskarne v Kranju.